

IŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO
156, 176, 178, 180, 181, 182, 183, 184, 190, 192, 195, 196, 197, 199, 199¹, 199², 200, 201, 203, 204,
206, 208, 209, 212, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 224¹, 246, 248, 253, 255, 256, 267, 267¹, 270, 277
IR 281 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 282¹ STRAIPSNU IR
KODEKSO 177, 186 IR 298 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMO (toliau – BK projektas), LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 115, 122, 125, 137, 187 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
KODEKSO PAPILDYMO 107¹, 113¹, 187¹ IR 474¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO (toliau –
ANK projektas), LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 122,
167 IR 225 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. XI-2234 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTŲ**

**(toliau kartu – Projektai)
(TAP-21-1710-1714) (TAIS NR. 21-30589(2))
2021-12-13 Nr. NV-3244
Vilnius**

Projektų rengėjas: Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

Projektų tikslas:

- sistemiskai peržiūrėti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) Specialiosios dalies normas, įvertinti valstybės baudžiamosios politikos pagrįstumą, proporcingumą ir veiksmingumą;

- numatyti proporcingą baudžiamąją atsakomybę už mažiau pavojingas nusikalstamas veikas (įskaitant atitinkamų mažiau pavojingų nusikalstamų veikų dalinį arba visišką dekriminalizavimą;

- nustatyti pagrįstas baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribas bei subalansuoti ir proporcingai padidinti nusikaltimų sudėčių ekonominiais rodikliais pagrįstų požymių dydžius, kurie šiuo metu neatitinka tikrovės ir realios ekonominės padėties valstybėje ir dėl šios priežasties nėra adekvatūs įtvirtintos griežtos baudžiamosios atsakomybės atžvilgiu.

- orientuoti teisėsaugos ir teisminės institucijų pagrindinius išteklius pirmiausia į pačių pavojingiausių, sudėtingiausių ir didžiausią žalą valstybei bei visuomenei darančių nusikaltimų išaiškinimą ir nagrinėjimą.

Dabartinė situacija:

- baudžiamoji atsakomybė šiuo metu dažnai pasitelkiama ne kaip krašutinė priemonė;

- BK kriminalizuota daug sąlyginai nedidelio pavojingumo veikų, nustatytas panašių nusikaltimų gana skirtingas baudžiamumas (pvz., sunkių turtinių nusikaltimų pagrindai skiriasi nuo sunkių finansinių nusikaltimų pagrindų ir pan.);

- BK nurodyti MGL dydžiai nebeatitinka realios ekonominės padėties valstybėje, o tai lemia ne tik perteklinį kriminalizavimą, bet ir griežtų bausmių skyrimą ir pan.;

- BK ex post vertinimas nebuvo atliktas nuo pat baudžiamojo įstatymo priėmimo.

Projektų numatoma nauda:

- Baudžiamasis įstatymas būtų pirmiausia orientuotas į pavojingiausių veikų kriminalizavimą, kartu būtų užtikrintas būtent pavojingiausių nusikaltimų griežtas baudžiamumas, o už mažiau pavojingus atvejus numatyti adekvačios bei proporcingos bausmės (arba kitos teisinės atsakomybės formos);

- Nusikaltimų sudėtyse įtvirtinti MGL dydžiai labiau atitiktų šių dienų valstybės ekonominę padėtį, tinkamai atspindėtų nusikaltimų veikų (ypač sunkesnių nusikaltimų) esmę ir pavojingumo pobūdį, taip pat labiau pagrįstų (ir dažnu atveju griežtų) bausmių, numatytų už jų padarymą, taikymo poreikį ir tikslingumą bei ženkliai prisidėtų prie valstybės proporcingos baudžiamosios politikos formavimo;

- Teisėsaugos ir teisminės institucijos orientuotų pagrindinius išteklius į pačių pavojingiausių ir didžiausią žalą valstybei bei visuomenei darančių nusikaltimų išaiškinimą ir nagrinėjimą (atitinkamai sumažės šių institucijų darbo krūvis, susijęs su mažiau pavojingais atvejais);

- Sumažėtų valstybei brangiai kainuojančių ir ilgai truncančių baudžiamųjų procesų skaičius, kadangi mažiau pavojingos bylos galėtų būtų nagrinėjamos operatyviau administracine tvarka arba didesne apimtimi būtų nagrinėjamos pagreitinta tvarka;

- Įstatymų projektai sudaro galimybes sumažinti nuteistųjų skaičių pataisos įstaigose, sutaupyti valstybės lėšų, skiriamų nuteistųjų pataisos įstaigose išlaikymui, o BK pataisos turėtų užtikrinti, kad laisvės atėmimo bausmė būtų skiriama rečiau ir (ar) jos trukmė sutrumpėtų.

Projektų esmė. BK projektu:

1. padidintos ir proporcingai subalansuojamos baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribos ir nusikaltimų kvalifikuotų sudėčių požymiai (susiję su MGL dydžiais) proporcingas, unifikuojami didelės turtinės žalos/didelės turto vertės ar pan. pobūdžio požymių dydžiai:

- virš 300 MGL dydžio turtinės žalos, turtinės vertės požymis atitiktų apysunkio arba nesunkaus nusikaltimo inkriminavimą;

- virš 750 MGL dydžio turtinės žalos, turtinės vertės požymis atitiktų sunkaus nusikaltimo inkriminavimą.

BK XXVIII skyriuje „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams“ sistemškai koreguojami (BK 190 straipsnio pakeitimai) baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribos ir nusikaltimų kvalifikuotų sudėčių požymiai, susiję su MGL dydžiais. Turtinio pobūdžio nusikaltimuose baudžiamosios atsakomybės atsiradimo riba (kaip už nusikaltimą) būtų nuo 10 MGL dydžio:

- nuo 10 iki 300 MGL dydis būtų vertinamas kaip nesunkus nusikaltimas,

- nuo 300 iki 750 MGL dydis – kaip apysunkis nusikaltimas,

- virš 750 MGL dydis – kaip sunkus nusikaltimas.

- nuo 3 iki 10 MGL dydis būtų vertinamas kaip baudžiamasis nusižengimas ir neužtrauktų laisvės atėmimo bausmės.

BK XXXI skyriuje „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai ekonomikai ir verslo tvarkai“ sistemškai koreguojami (BK 212 straipsnio 1 d. pakeitimai) baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribos ir nusikaltimų kvalifikuotų sudėčių požymiai, susiję su didele turtine žala, išreikšta MGL dydžiais:

- ekonominio pobūdžio nusikaltimuose (BK 205–209 ir 211 straipsniai) nurodyta didelė turtinė žala reikštų 300 MGL dydžio sumą viršijančią žalą;

- kartu su kontrabanda susijusiuose nusikaltimų sudėtyse (BK 199–200 straipsnių pakeitimai), nustatomas 750 MGL dydis, kuris reikštų sunkaus nusikaltimo inkriminavimą.

BK XXXII skyriuje „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai finansų sistemai“, sistemškai koreguojamos (BK 217–218, 219–221 ir 222–223 straipsnių pakeitimai) baudžiamosios atsakomybės atsiradimo ribos ir nusikaltimų kvalifikuotų sudėčių (kur tokios sudėtyse įtvirtintos) požymiai, susiję su išvengtų ar nesumokėtų mokesčių dydžiais, nurodant, kad:

- finansinio pobūdžio nusikaltimuose baudžiamosios atsakomybės atsiradimo riba būtų nuo 300 MGL dydžio,

- 750 MGL dydžio mokesčių išvengimas ar nesumokėjimas būtų BK 219 – 221 straipsniuose nurodytų nusikaltimų kvalifikuotų sudėčių požymis.

Įvedamos „tarpinės“ apysunkių nusikaltimų sudėtyse, juose įtvirtinti unifikuoti didelės vertės turto dydžius, o jų sankcijose numatyti proporcingas, apysunkių nusikaltimų kategoriją atitinkančias bausmes (BK projekto siūlomi BK 182 straipsnio 2 dalies, BK 183 straipsnio 2 dalies, BK 184 straipsnio 2 dalies, BK 246 straipsnio 2 dalies pakeitimai).

Tikslinama BK 178 straipsnio sudėtis, mažinant tam tikrų vagystės formų – „kišenvagystės“ neproporcingai griežtą baudžiamumą, kuris aiškiai neatitinka tokių veikų pavojingumo pobūdžio (BK projekto siūlomi BK 178 straipsnio 2 dalies pakeitimai).

Apibrėžiamas tam tikrų nusikalstamų veikų sudėčių vertinamųjų požymių (susijusių su nusikaltimu padaryta (didele) turtine žala, didele turto verte ar pan.) turinys:

- sukuriama papildomi BK normose nurodytų sąvokų išaiškinimai (BK projekto BK 190, 248, 282 (1) straipsniuose nurodyti papildomi didelės turtinės žalos ar didelės turto vertės požymių išaiškinimai,
- BK projekto BK 212 straipsnio 4 dalyje patikslinamas stambaus masto požymio turinys.

2. Dekriminalizuojamos mažiau pavojingos nusikalstamos veikos:

- BK 217 str. „Prekyba finansinėmis priemonėmis pasinaudojant viešai neatskleista informacija“, 218 str. „Manipuliavimas finansinių priemonių rinka“, BK 192 str. „Literatūros, mokslo, meno kūrinio ar gretutinių teisių objekto neteisėtas atgaminimas, neteisėtų kopijų platinimas, gabenimas ar laikymas“ - 50 MGL apimtimi;

- BK 205 str. „Apgaulingas pareiškimas apie juridinio asmens veiklą“, BK 206 str. „Kredito, paskolos, tikslinės paramos, subsidijos ar dotacijos panaudojimas ne pagal paskirtį ar nustatytą tvarką“, BK 207 str. „Kreditinis sukčiavimas“ (2 d.), BK 208 str. „Skolininko nesąžiningumas“, BK 209 str. „Nusikalstamas bankrotas“, BK 211 str. „Komerčinės paslapties atskleidimas“, BK 220 str. „Neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas“, BK 221 str. „Deklaracijos, ataskaitos ar kito dokumento nepateikimas“ - 150 MGL apimtimi;

- BK 219 str. „Mokesčių nesumokėjimas“ - 300 MGL apimtimi;

- BK 186 straipsnyje „Turtinės žalos padarymas apgaule“ nurodyta nusikalstama veika vertinama kaip perteklinė ir pridėtinės vertės neturinti sukčiavimo (BK 182 straipsnis) specialioji norma.

- BK 177 straipsnyje „Trukdymas profesinių sąjungų veiklai“, BK 196 straipsnyje „Neteisėtas poveikis elektroniniams duomenims“, BK 197 straipsnyje „Neteisėtas poveikis informacinei sistemai“, BK 204 straipsnyje „Svetimo prekių ar paslaugų ženklo naudojimas“, BK 298 straipsnyje „Neteisėtas žemėnaudos riboženklis pakeitimas“, BK 201 straipsnio „Neteisėtas naminių stiprių alkoholinių gėrimų, nedenatūruoto ar denatūruoto etilo alkoholio, jų skiedinių (mišinių) ir aparatų jiems gaminti gaminimas, laikymas, gabenimas ar realizavimas“ 1 d. nurodyti baudžiamieji nusižengimai laikytini administraciniais nusižengimais.

Atsisakyti baudžiamosios atsakomybės taikymo pagal:

- BK 206 straipsnį „Kredito, paskolos, tikslinės paramos, subsidijos ar dotacijos panaudojimas ne pagal paskirtį ar nustatytą tvarką“ 1 dalį, nesant BK 206 straipsnio 2 dalyje nurodytų pavojingų padarinių – didelės turtinės žalos), bet paliekant baudžiamąją atsakomybę tik už tikslinės paramos, subsidijos ar dotacijos lėšų panaudojimą ne pagal paskirtį ar nustatytą tvarką.

- BK 270 straipsnį „Aplinkos apsaugos arba gamtos išteklių naudojimo arba statinių, kuriuose naudojamos ar saugomos pavojingos medžiagos arba kuriuose yra potencialiai pavojingų įrenginių ar vykdoma pavojinga veikla, priežiūros ar naudojimo taisyklių pažeidimas“ 2 d. dispozicijos dalies pažeidimais.

Dekriminalizuoti atvejai toliau būtų sprendžiami civilinės teisės normomis arba administracine tvarka.

3. Mažinamas nepagrįstai griežtas tam tikrų nusikaltimų baudžiamumas, siekiant tinkama apimtimi suderinti baudžiamojo įstatymo normas su baudžiamosios teisės, kaip krašutinės priemonės, principo (ultima ratio) reikalavimais.

- siūloma sušvelninti atvirosios vagystės ir kišenvagystės (BK 178 str. 2 d.) neproporcingai griežtą baudžiamumą;

- sistemiškai mažinamas BK 183 straipsnio „Turto pasisavinimas“ 2 dalyje įtvirtintos maksimalios laisvės atėmimo bausmės terminas – nuo 10 iki 6 m. laisvės atėmimo.

4. Sprendžiamas neproporcingas, per griežtas, nelogiškas, nenuoseklus ir perteklinis reguliavimas:

- naikinamos BK 199 straipsnio „Kontrabanda“ 2 d. (tas, kas nepateikdamas muitinės kontrolei ar kitaip jos išvengdamas arba neturėdamas leidimo per Lietuvos Respublikos valstybės sieną gabeno Lietuvos Respublikos tam tikrų dopingo medžiagų kontrolės įstatyme nurodytas medžiagas) ir 4 d. (tas, kas nepateikdamas muitinės kontrolei ar kitaip jos išvengdamas arba neturėdamas leidimo per Lietuvos Respublikos valstybės sieną gabeno šaunamuosius ginklus, šaudmenis, sprogmenis, sprogstamąsias, radioaktyvias medžiagas ar kitas strategines prekes, nuodingąsias, stipriai veikiančias, narkotines, psichotropines medžiagas arba narkotinių ar psichotropinių medžiagų pirmtakus (prekursorius), – kaip perteklines, netinkamas ir nepagrįstai griežtas;

- siūloma visus neteisėto disponavimo (įskaitant ir gabenimą per Lietuvos Respublikos sieną) narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis, pirmos kategorijos narkotinių ar psichotropinių medžiagoms pirmtakais (prekursoriais); šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis, sprogmenimis ar sprogstamosiomis medžiagomis; tam tikromis dopingo medžiagomis; branduolinėmis ar radioaktyviosiomis medžiagomis arba kitais jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais; stipriai veikiančiomis ar nuodingosiomis medžiagomis, numatyti kituose BK straipsniuose.

5. Siekiama suderinti baudžiamojo įstatymo normas su baudžiamosios teisės, kaip kraštinės priemonės, siūlomos baudžiamojo įstatymo subalansavimo priemonės:

- tikslinama BK 156 straipsnio „Vaiko pagrobimas arba vaiko sukeitimas“ dispozicija, siekiant vidinio suderinamumo ir aiškaus baudžiamosios atsakomybės taikymo už vaikų (iki 18 metų) pagrobimą;

- tikslinama BK 176 straipsnio 1 dalies dispozicijos požymiais, siekiant labiau pagrįsti baudžiamosios atsakomybės taikymą už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus;

- tikslinamos BK 208 straipsnio „Skolininko nesąžiningumas“ ir BK 209 straipsnio „Nusikalstamas bankrotas“ dispozicijos jose nurodant, kad didelė žala gali būti padaroma ir vienam iš kreditorių, apibrėžiant žalos išraišką (300 MGL);

- papildoma BK 222 straipsnio „Apgaulingas apskaitos tvarkymas“ dispozicija nusikalstamomis veikomis – buhalterinės apskaitos netvarkymu ir buhalterinės apskaitos dokumentų neišsaugojimu, o BK 223 straipsnis „Aplaidus apskaitos tvarkymas“ - nauja dalimi, kurioje būtų nurodyta, kad asmuo atsako pagal šį straipsnį tik tais atvejais, kai jame numatytos veikos padarytos dėl neatsargumo.

BK 222 ir 223 straipsnių dispozicijos papildomos pavojingų padarinių požymiu, tiesiogiai susijusiu su išvengtų/nuslėptų (nesumokėtų) daugiau kaip 300 MGL dydžio mokesčių suma;

- numatoma, kad baudžiamoji atsakomybė už BK 224 straipsnį „Netikrų ar suklastotų pašto ženklų, važiavimo ar kitokių bilietai, banderolių ar kitų oficialių žymėjimo ženklų pagaminimas, laikymas ir realizavimas“ būtų taikoma ir juridiniam asmeniui.

ANK projektu, atsisakant baudžiamosios atsakomybės taikymo, siūloma papildyti Kodeksą 107(1) straipsniu „Trukdymas profesinių sąjungų veiklai“, 113(1) straipsniu „Žemėnaudos riboženklis ar geodezinio ženklo pakeitimas“, 187 (1) straipsniu „Mokesčių nesumokėjimas“, 474(1) straipsniu „Neteisėtas poveikis elektroniniams duomenims ar informacinei sistemai“.

ANK projektu papildomi ir pakeičiami Kodekso 115 straipsnio „Tyčinis turto sunaikinimas ar sugadinimas“, 122 straipsnio „Autorių teisių ir gretutinių teisių pažeidimas“, 125 straipsnio „Pramoninės nuosavybės teisių pažeidimas“, 137 straipsnio „Neteisėtas stipriųjų alkoholinių gėrimų, brogos, nedenatūruoto ar denatūruoto etilo alkoholio, jų skiedinių (mišinių) gaminimas, įgijimas, laikymas, gabenimas arba naminių stipriųjų alkoholinių gėrimų gamybos įrangos gaminimas, laikymas, gabenimas ar realizavimas“, taip pat 187 straipsnio „Ataskaitų, deklaracijų ar kitų mokesčių administratoriaus funkcijoms įgyvendinti reikalingų dokumentų ir duomenų pateikimo tvarkos pažeidimas“ pavadinimai ir dispozicijos.

Atsižvelgiant į BK projektu siūlomas baudžiamojo įstatymo pakeitimus, BPK ir KŽĮ projektais siūlomi techninio pobūdžio KŽĮ 8 straipsnio „Kriminalinės žvalgybos tyrimo pagrindai“

bei BPK 122 straipsnio „Suėmimo skyrimo pagrindai ir sąlygos“, 167 straipsnio „Ikiteisminio tyrimo pradžia tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimai“ ir 225 straipsnio „Apygardos teismui teisingos baudžiamosios bylos“ pakeitimai.

KŽĮ projektu siūloma papildyti kriminalinės žvalgybos tyrimo pagrindus, numatant, kad kriminalinės žvalgybos tyrimas galės būti atliekamas, kai bus turima informacijos apie rengiamą, daromą ir padarytą labai sunkų ar sunkų nusikaltimą arba apysunkius nusikaltimus, numatytus:

BK182 str. „Sukčiavimas“ 2 d. (tas, kas prievartaudamas turtą panaudojo fizinį smurtą, atėmė asmeniui laisvę, sunaikino ar sugadino jo turtą arba kitoku būdu padarė jam didelės turtinės žalos)

BK 184 str. „Turto iššvaistymas“ 2 d. (tas, kas iššvaistė jam patikėtą ar jo žinioje buvusį didelės vertės svetimą turtą ar turtinę teisę arba didelės mokslinės, istorinės ar kultūrinės reikšmės turinčias vertybes);

BK 207 str. „Kreditinis sukčiavimas“ 2 d. (tas, kas apgaule gavo tikslinę paramą, subsidiją ar dotaciją ir dėl to valstybės ar Europos Sąjungos institucija, tarptautinė viešoji organizacija arba kitas juridinis ar fizinis asmuo patyrė didelės turtinės žalos);

BK 240 straipsnis. „Kalinio išlaisvinimas“ (tas, kas panaudodamas smurtą prieš sargybą arba piktnaudžiaudamas pasitikėjimu, arba apgaule išlaisvino sulaikytą, suimtą ar atliekantį arešto ar laisvės atėmimo, ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmę asmenį);

BK 246 straipsnis. 2 d. „Aprašyto ar areštuoto turto arba turto, kuriam nustatytas laikinas nuosavybės teisės apribojimas, perleidimas, paslėpimas, sunaikinimas ar sugadinimas“ 2 d. (tas, kas paslėpė, sunaikino ar sugadino aprašytą, areštuotą ir jam patikėtą didelės vertės turtą arba didelės vertės turtą, kuriam nustatytas laikinas nuosavybės teisės apribojimas, arba šį turtą neteisėtai perleido kitam asmeniui).

BPK projektu siūloma papildyti BPK 122 straipsnyje įtvirtinamus suėmimo skyrimo pagrindus, numatant, kad suėmimas galėtų būti skiriamas už BK 182 str. 2 d.; 183 str. 2 d; 184 str. 2 d. numatytus nusikaltimus; taip pat patikslinant BK straipsnių sąrašą, pagal kurį pradedamas ikiteisminis tyrimas tik pagal nukentėjusiojo skundą ar jo teisėto atstovo pareiškimą, ar prokuroro reikalavimą.

Atitiktis Vyriausybės programai. Įstatymų projektais įgyvendinama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 193.6 punkto nuostatos (Baudžiamojo kodekso *ex post* vertinimas) įgyvendinimo priemonę – subalansuoti valstybės baudžiamąją politiką, kad baudžiamoji atsakomybė būtų taikoma kaip *ultima ratio* priemonė ir kad būtų numatyta proporcinga baudžiamoji atsakomybė už mažiau pavojingas nusikalstamas veikas (8.2.6 punktas).

Derinimas: Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje.

Įstatymų projektai derinti su Teisėjų taryba, Generaline prokuratūra, Vidaus reikalų ministerija, Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos Finansų ministerija, Nacionaline teismų administracija, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu, Lietuvos socialinių mokslų centro Teisės institutu (toliau – Teisės institutas), Valstybiniu patentu biuru.

Dėl Vidaus reikalų ministerijos, Generalinės prokuratūros, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Finansų ministerijos, Lietuvos socialinių mokslų centro (Teisės instituto) institucijų pateiktų pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, parengta derinimo pažyma.

Generalinė prokuratūra, Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos nurodo, kad tokios apimties Projektų aptarimui su prokuratūros bendruomene, ikiteisminio tyrimo ir kitomis institucijomis, reikalingas ilgesnis laikotarpis bei detalesnis institucijų teiktų siūlymų dėl BK projekto aptarimas su Projektų rengėjais.

Dalykinio vertinimo išvada:

1. Teikiamas BK projektas yra baudžiamąją atsakomybę švelninančio, bausmes balansuojančio pobūdžio, siekiantis skirtinguose BK skyriuose („Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai vaikui ir šeimai“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai asmens socialinėms teisėms“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai ekonomikai ir verslo tvarkai“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai finansų sistemai“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai teisingumui“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai susiję su disponavimu ginklais, šaudmenimis, sprogmenimis, sprogstamosiomis ar radioaktyviosiomis medžiagomis arba karine įranga“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai susiję su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingosiomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai aplinkai ir žmonių sveikatai“, „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai transporto eismo saugumui“) numatytų skirtingo pavojingumo nusikalstamų veikų dekriminalizavimo tikslo.

2. Projektai atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, 193.6 p. (Baudžiamojo kodekso ex post vertinimas) ir teikiamas įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 patvirtinto Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano (toliau – Planas) 8.2.6. priemonei „Subalansuoti valstybės baudžiamąją politiką, kad baudžiamoji atsakomybė būtų taikoma kaip ultima ratio priemonė ir kad būtų numatyta proporcinga baudžiamoji atsakomybė už mažiau pavojingas nusikalstamas veikas (numatomas įgyvendinimo terminas - 2022 m. IV ketv.). Plano 8.2.8 priemonei „Atlikti nusikalstamų veikų sankcijų sistemos analizę, įvertinti jų proporcingumą, pagrįstumą ir tarpusavio suderinamumą, parengti Baudžiamojo kodekso pakeitimus (numatomas įgyvendinimo terminas – 2023 m. IV ketv.) bus teikiamas kitas BK projektas.

3. Projektų rengėjai teikdami Projektus, parengė derinimo pažymą, tačiau ja nepritarė didesniajai daliai LR vidaus reikalų ministerijos, Generalinės prokuratūros, Finansų ministerijos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pasiūlymų. Atsižvelgiant į tai, svarstyti galimybė papildomai aptarti teiktas pastabas Projektams.

4. Projektais siekiama dekriminalizuoti tam tikras nusikalstamas veikas, orientuoti teisėsaugos ir teisminės institucijas į pavojingiausių ir didžiausią žalą valstybei darančių nusikaltimų išaiškinimą ir nagrinėjimą, mažinti šių institucijų darbo krūvius. Aiškinamajame rašte detalizuotina, kiek padidės teismų, policijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos darbo krūviai dekriminalizuotus atvejus sprendžiant administracine tvarka, kokių papildomų priemonių reikės, vykdant administracinių nusižengimų teiseną naujų administracinių nusižengimų padarymo atvejais.

5. Projektas tikslintinas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus, nurodytus 2021 m. gruodžio 13 d. išvadoje Nr. NV- 3229.

Siūlome. Siūlome projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Viešojo valdymo grupės vyresnysis patarėjas

Artūras Norkevičius